

PETERSEN

ET MAGASIN OM TEGNING OG ANSVARLIG ARKITEKTUR

T
U
R
N
M
I
L
L

Den oprindelige bygning på stedet blev opført sidst i 1800-tallet som stald i flere etager for metroens arbejdsheste.

De tilbagetrukne vinduer reducerer etagearealerne og dermed udnyttelsesgraden, men er et absolut plus for facaden, som tilføjer et markant relief.

Kunstværket *Curved Form (Delphi)* har sin ru overflade og sit lyse, glatte indre til fælles med den nye bygning. Skulpturen dannede inspiration for arkitekterne fra projektets begyndelse.

Med sten, der fremstilles i hånden, er det udelukkende fantasien, der sætter grænser for mulighederne.

NYBYGGERI SKULLE OVERGÅ BEVARINGSVÆRDIG FORGÆNGER

85.890 HÅNDLAVEDE STEN I 27 FORSKELLIGE FORMER OG TRE SPECIALFARVER BIDRAGER VÆSENTLIGT TIL, AT NYT KONTORHUS I CLERKENWELL PÅ SAMME TID MARKERER OG TILPASSER SIG.

Med sit delikat lyse og changerende farvespil og stenenes håndlavede struktur, giver facaden på det nye kontorhus i Clerkenwell associationer til et raffineret, vævet klæde. Samtidig med at huset i volumen og soliditet er i familieskab med de flere hundrede år gamle pakhuse, der har bidraget til kvarterets farverige historie. I samarbejde med bygherren, Derwent London, har arkitekterne Piercy & Company skabt den seksetages bygning, der overbeviser i både hovedgreb, detaljering og håndværksmæssig udførelse.

Derwent London, der har specialiseret sig i at udvikle kontorejendomme i arkitektonisk og kvalitetsmæssig særklasse, købte i 2004 en ejendom på hjørnet af Clerkenwell Road og Turnmill Street med henblik på restaurering og nyindretning.

Huset blev opført af Great Northern Railway Company i 1886 som en fleretages stald for heste, der blev brugt til at trække vognene i undergrundsbanen. Det var et stort ønske hos myndighederne at bevare bygningen, omend alle originale, indvendige detaljer med tiden

var forsvundet. Piercy&Company analyserede alle muligheder for genanvendelse, men hverken boliger eller kontorer ville kunne fungere optimalt. »I samråd med London Borough of Islington blev det til sidst besluttet at rive huset ned og bygge nyt – under forudsætning af, at den kommende bygning arkitektonisk og materialemæssigt ville overgå den eksisterende,« fortæller arkitekt og indehaver af tegnestuen, Stuart Piercy. Beslutningen markerede begyndelsen på en designproces, der strakte sig over de følgende seks år. »Hver eneste detalje blev endevendt og bearbejdet i hundredevis af modeller under talrige møder og workshops med myndigheder, lokaludvalg, Derwent og os. Vi er dog ikke i tvivl om, at den meget lange proces har været positiv for resultatet.«

Den nye bygning ligger 200 meter fra Farringdon Station, som bliver et stærkt trafikeret knudepunkt, der forbinder undergrundsbanen, Thames link og Crossrails, når sidstnævnte indvies i 2018. For et par hundrede år siden blev samtlige varer, der skulle

Lukas Thomsen på 20 år, barnebarn af Christian A. Petersen, er manden bag de håndlavede tal på bygningens facader. Lukas er 9. generation i familien Petersen, der har fremstillet mursten på den samme adresse i Broager siden 1791.

Session House, der er opført som retsbygning i 1780, blot 10 år før Petersen Tegl begyndte at producere mursten i Danmark, er beklædt med forskellige farver sartlyse sandsten. Naboskabet blev udslagsgivende for farvevalg i den nye bygning.

»Det var oplagt, at bygningen skulle beklædes med mursten, som er det klassiske Clerkenwell materiale i modsætning til det nærliggende City, som er kendetegnet ved glas og stål.«
Stuart Piercy, arkitekt

distribueres i London, bragt til Farringdon Station. I dag er Clerkenwell et af Londons mest attraktive kvarterer at bo og arbejde i og har blandt andet den største koncentration af arkitektvirksomheder pr. km² i Europa.

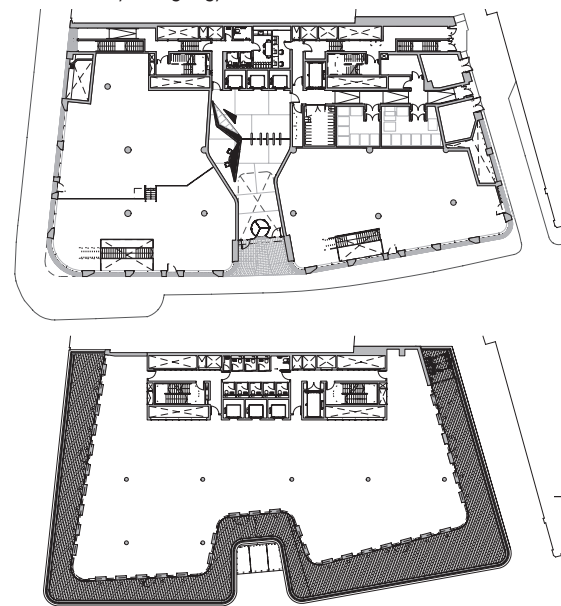
I kraft af sin let hævede placering langs den forsænkede togbane har Turnmillbygningen en 270 graders udsigt over London, blandt andet til St. Pauls Cathedral mod sydøst. Mod Turnmill Street måler huset 55 meter, og for at minimere dets volumen opdelte arkitekterne det i to sektioner omkring et atrium, hvor indgangen er placeret. I modsætning til den oprindelige bygning, der var lukket mod gaden, vil den nye tilføre liv med to restauranter i gadeplan, der åbner i foråret 2015.

Fra projektets tidligste fase var arkitekterne inspireret af kunstværket Curved Form (Delphi), skabt af kunstneren Barbara Hepsworth efter en rejse i antikkens Grækenland. »Skulpturens ru, mørke overflade og dens hvide, glatte indre oplever vi som en analogi til vores bygning, som i det ydre har en robust struktur, mens det indre er glat, lyst

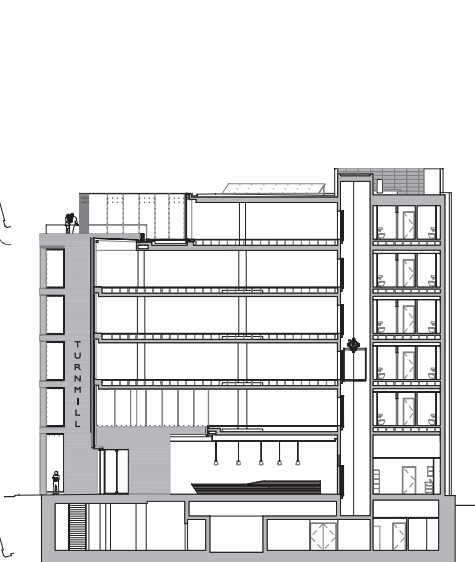
og moderne. Vi var også inspireret af skulpturens organiske former, da vi afrundede facaden på gadehjørnet og på hver side af indgangen, hvor de murede, rundede hjørner er trukket ind i det dobbelthøje atrium,« fortæller Henry Humphreys arkitekt i Piercy&Company.

Valg af facademateriale var i fokus fra første færd: »Det var oplagt, at bygningen skulle beklædes med mursten, som er det klassiske Clerkenwell materiale – i modsætning til det nærliggende City, som er kendetegnet ved glas og stål. Det var også klart, at stenene skulle være ganske særlige, og at maskinlavede sten var udelukket. Derwent London, som er en stor beundrer af Peter Zumthors Kolumbamuseum i Köln, ønskede at anvende Petersen Tegl, som de har anvendt i andre projekter. Bygningen i Clerkenwell skulle have et horisontalt præg, og vi koncentrerede os derfor netop om den håndlavede, 528 mm lange Kolumba. Oprindeligt forestillede vi os mørke nuancer, som ville understrege bygningens tyngde, bestandighed og familieskabet med de nærliggende jernbanebygninger. Men undervejs orienterede vi os

Stueplan og tagplan

Tværsnit

Arkitekter og Derwent havde oprindeligt tænkt sig at anvende en mørkegrå Kolumba, der ville danne familieskab med de nærliggende, gamle jernbanebygninger. Undervejs blev det besluttet at orientere sig mod lysere sten.

Ikke alle byggematerialer opnår at udsmykke byggepladshegnet i de mange måneder, et stort byggeri er undervejs.

For at undgå bærende facader er der anvendt overliggere over alle bygningsåbninger. Overliggerne, der er produceret i England, er isat hele Kolumbasten og fuldstændig integreret i facaden.

De håndlavede Kolumba er unikasten, der alle vrider og bukker sig en anelse i fremstillingsprocessen. Når de skubbes ud af formen opstår der tillige en tynd læbe langs den ene kant. I Tunmillbygningen er alle sten placeret med læben nedad – en omhu i detaljen, som yderligere forstærker facadens ensartet, uensartede udtryk.

For at løse de mange, krævende detaljer blev der i alt fremstillet 85.890 Kolumbasten i 27 speciallavede udgaver. Det havde ikke været muligt med en industrifremstillet sten.

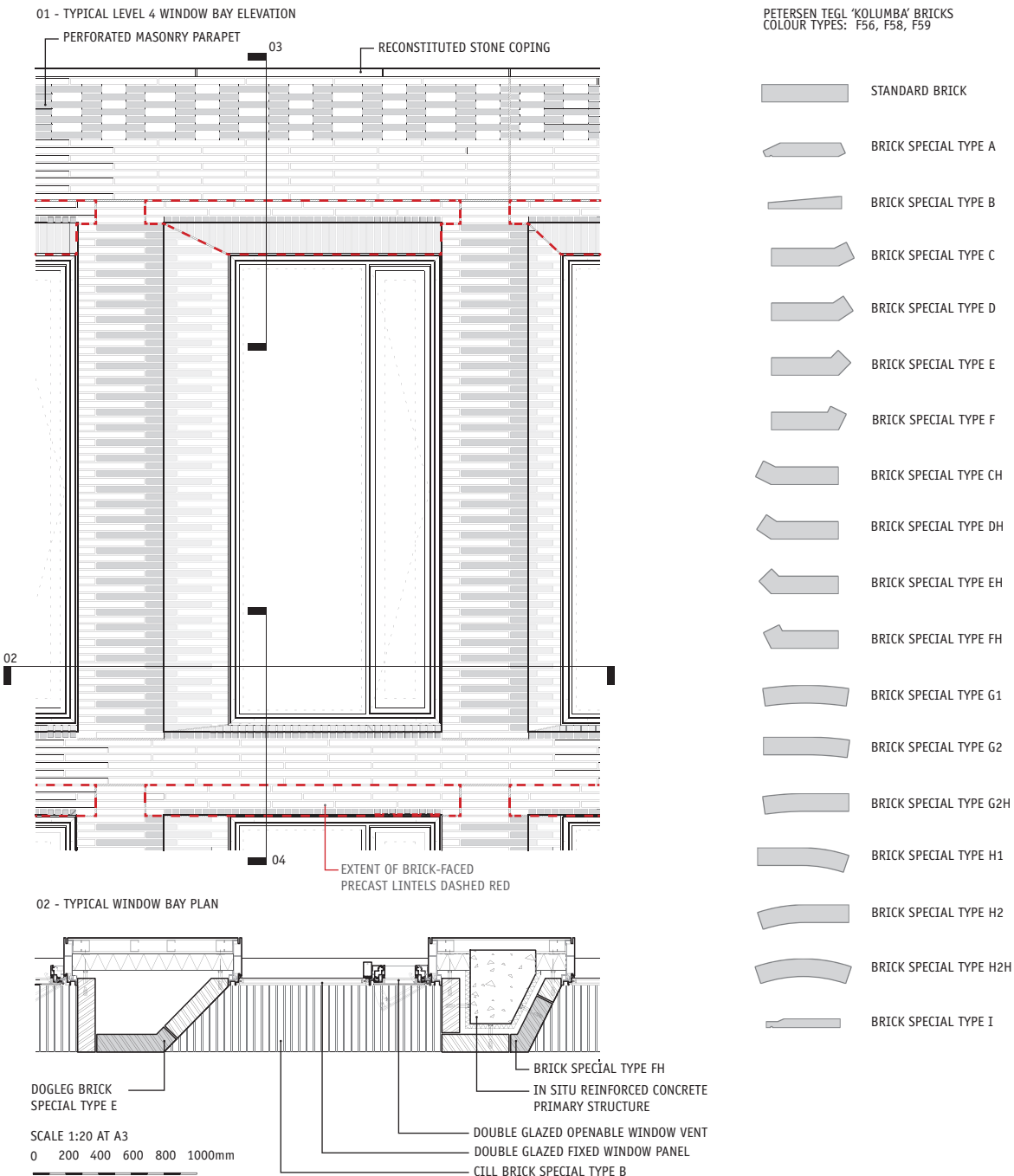
Fra bygningens tagterrasse er der en glimrende udsigt over byen. St. Pauls Cathedral skimtes i det fjerne.

mod den fredede genbo, Session House, der er opført som retsbygning i 1780erne med en facade i sandsten i forskellige varme, grå nuancer» fortæller Stuart Piercy.

»Vi fandt ikke de farver, vi ønskede i Kolumbas standardsortiment. Farverne var enten for grå eller gyldne i forhold til sandstenen på Session House. Følgelig udviklede vi selv tre sarte, lyse specialfarver, og som led i arbejdet besøgte vi Petersen Tegl fem gange sammen med Simon Silver fra Derwent. Lyset i London er anderledes end lyset i Danmark, måtte vi konstatere, når vi så de sten, som forekom rig-

tige i Broager. Og den endelige beslutning om nuancer kunne vi først tage, da vi så stenene muret op med den rigtige mørtel i en mock-up. De tre stenfarver er blandet, så to ens aldrig optræder ved siden af hinanden. For at understrege de horisontale linjer er de lodrette fuger i plan med facaden og de vandrette trukket tilbage,» fortæller Stuart Piercy.

»Det er særdeles udfordrende at tegne en bygning, der skal passe ind i en historisk sammenhæng og samtidig være nutidig» siger direktør i Derwent, Simon Silver. »Jeg anbefalede stenen, men det kræver meget talentful-

Vinduesåbningerne er alle affaset i den ene side, og vinklerne blev bestemt ved at trække radiale linjer fra to punkter inde i bygningen. Som resultat opleves facaden massiv fra visse vinkler, fra andre vinkler som helt i glas. Indefra sørger affasningerne for et meget stort lysindfald.

de arkitekter at anvende den, så man opnår så smukt og atmosfærefyldt et udtryk, som det er lykkedes Piercy&Company.«

Der er et væld af raffinerede detaljer at fryde sig over, når man kommer tæt på den nye bygning i Turnmill street – som da også var lejet ud til Publicis Groupe, der ejer Sachi & Sachi – 18 måneder før, den stod færdig.

Ny bygning i Clerkenwell, London

Bygherre: Derwent London

Arkitekt: Piercy&Company

Facadeingeniør: Montrésor Partnership

Special murværkskonsulent: Arup

Ingeniør: AKT II

Serviceingeniør and Cost Consultant: AECOM

Projekt manager: Jackson Coles

Hovedentreprenør: McLaren Construction

Udførende arkitekt: Veretec

Murværk, underentreprenør: Swift

Sten: Kolumba i specialfarver, F56, F58, F59 og 27 specialformater

Tekst: Ida Præstegaard, cand.arch.

Fotos: Philip Vile og Hufton & Crow og Jack Hobhouse

Den 55 meter lange bygning illuderer todelt i kraft af det centrale atrium med hovedindgang, der er placeret midt i facaden. De runde hjørnevinduer vejer hver 800 kg og er p.t. de største af deres art i Europa.

Arkitekterne Henry Humphreys, Stuart Piercy, Piercy&Company og Simon Silver, direktør i Derwent London er godt i gang med at diskutere deres næste fælles projekt.

DERWENT LONDON

Derwent London har gennem mere end 30 år opkøbt og ombygget high end ejendomme overvejende til kontorudlejning i de mest karakterfulde kvarterer i det centrale London. Derwent arbejder tæt sammen med en række talentfulde arkitekter om de forskellige projekter. Derwent lærte Petersen Tegl at kende for cirka otte år siden, og direktør Simon Silver har lige siden været en hyppig gæst på teglværket, som deler hans passion for materialer af højeste kvalitet. Forud for bygningen i Turnmill Street har Derwent anvendt sten fra Petersen i omfattende renoveringer i Pentonville Road, Islington og Page Street, Westminster, tegnet af henholdsvis Stiff+Trevillion og PLP Architecture. Projekterne er omtalt i Petersen nr. 28 og 31.

Kolumba er trukket ind i bygningen, hvor den beklæder den yderste del af den organisk udformede reception.

H+Arkitekter var ansvarlige for både renovering af den oprindelige Øster Farimagsgade Skole og nybygningen, der rummer henholdsvis 2.000 og 3.800 m². De to bygninger er forbundet af en gangbro i to etager.

Den nye, firetages bygning er karakteriseret af kobberinddækkede karnapper på husets nord- og vestfacader.

Karnapperne trækker masser af lys ind i rummene og fungerer også som uformelle siddepladser for skolens cirka 750 elever.

MELLEM GRØNT OG GAMMELT

UDVIDELSEN AF EN ÆLDRE SKOLE MIDT I KØBENHAVN SPILLER SAMMEN MED SINE HISTORISKE OMGIVELSER OG LUKKER SOLSKINNET IND.

En lyshåret pige sidder koncentreret og læser. Den store karnap, hun sidder i, er løftet over den lave brystning og malet i en klar, gul farve. Indimellem hæver hun blikket og kigger ud af vinduet eller ind i rummet for at følge med i sine kammeraters aktiviteter. »Det er fedt at have de store karnapper, man kan sætte sig ud i og overskue hele skolegården,« fortæller arkitekten Ann-Helene Kappel Nilsson, partner hos H+Arkitekter. »Når du kravler derop, er det, som om du er alene. Men jeg har også set 10 drenge sidder deroppe. Karnapperne trækker solen ind, og den gule farve giver sommer og positivitet på alle årstider.«

Vi er i et klasselokale på Øster Farimagsgades Skole, men også i de andre basislokaler i den nye udvidelse af skolen finder man de store karnapper med siddemuligheder. Bygningen åbner sig på den måde for sine omgivelser, som er meget forskellige på hver side af skolen: Ud mod gaden er stemningen urban. Og

på den anden side mod Holmens Kirkegård er der udsigt til store træer – og egnen, hvis man er heldig.

Udvidelsen følger sig smukt til den oprindelige skole fra 1885, der er bygget i røde mursten med træk fra renæssancens arkitektur. Denne del af København er kendetegnet ved mange gamle huse fra omkring år 1900, hvor byen voksede dramatisk. På den anden side af gaden ligger Kartoffelrækkerne – et tidligere arbejderkvarter bestående af rækkehuse opført efter engelsk forbillede. Skoleudvidelsen sender flere hilsener til sine ældre naboer. Gesimshøjden og facadelinjen følger den gamle skoles, mens taget ved bygningens afslutning mod nord rejser sig i en gavl mod gaden som en nutidig udgave af Kartoffelrækkernes frontispicer.

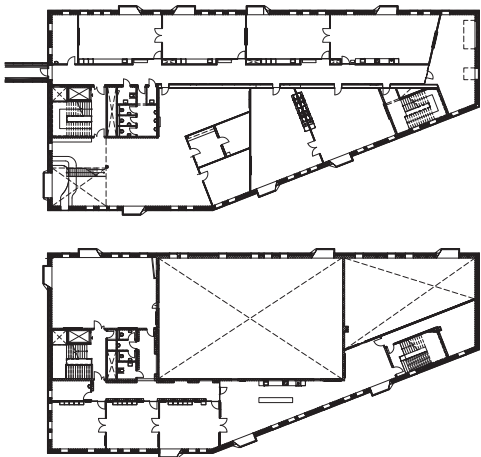
Røde stænk i facadens mursten skaber reference til den gamle skoles røde sten, men der er valgt en mursten, som også adskiller

sig, så tilbygningen får sin egen, nutidige karakter. Den mørke, rødbrune farve giver bygningen tyngde, så den spiller sammen med omgivelsernes mere monumentale arkitektur og patina, men uden at havne i pastiche. De kobberinddækkede karnapper er et rytmisk og uformelt indslag i facaden.

Københavns befolkningstal stiger igen markant i disse år. Udvidelsen af Øster Farimagsgades Skole har derfor øget den samlede kapacitet fra 600 til 750 elever og har endvidere omfattet renovering af den oprindelige bygning og skolegården. Foruden fritidsordningen rummer tilbygningen basislokaler for de mindste klassetrin, faglokaler og en række andre rum, som bruges af alle elever. To store, dobbelthøje gymnastiksale kan slås sammen til én, når der afholdes arrangementer for hele skolen. Placeringen af de enkelte funktioner tager hensyn til omgivelsernes forskelligheder: I biblioteket er der brug for fordybelse.

Gesimshøjde og facadelinje i den nye bygning følger den gamle skoles, mens taget ved husets afslutning mod nord har en markant, skrå affasning.

Stueplan og 1. sal

Øster Farimagsgades Skole

Bygherre: Københavns Ejendomme

Bygherrerådgiver: Lilholm & Partnere

Arkitekt: H+Arkitekter

Hovedentreprenør: Enemærke & Petersen

Ingeniør: Rambøll Danmark

Sten: D48

Tekst: Martin Søberg, arkitekturhistoriker, Ph.D.

Fotos: Anders Sune Berg

Den nye skole er indpasset i et gammelt kvarter med bygninger og Esajaskirken opført i røde sten i et utal af farvenuancer. Udfordringen for H+Arkitekter var at finde en sten med et farvespil, der ramte så mange toner i det omgivende murværk som muligt.

Rummet er dobbelthøjt og vender mod den stille, grønne kirkegård. Fra natur- og teknik-lokalet er der forbindelse til en stor tagterrasse, som kan inddrages i undervisningen. Man kan følge træernes årsyklus eller observere vejr-fænomener. 'Den gule sal' ligger derimod ud til gaden og er et dynamisk multirum, der kan bruges til bevægelsesaktiviteter.

Bygningen er en sammensat, men harmonisk komposition. Med sin diskrete soliditet og stoflighed udviser den respekt for sin historiske kontekst. Og med sine lyse, åbne rum og stedvise indslag af klare farver som gul og grøn er den samtidig helt af sin egen tid. Faktisk har arkitekten Ann-Helene Kappel Nilsson også tegnet tilbygningen til sine egne døtre, som er elever her: »De er stolte af, at det er deres mor, der har bygget skolen,« fortæller hun. Det forstår man godt.

På skolens østside, i læ for Øster Farimagsgade, er der etableret udearealer, med mulighed for mange forskellige aktiviteter.

Naboen mod øst, Holmens Kirkegård, er garant for stilhed og en smuk, grøn udsigt.

Fra Lariksstraat ledes man mod bygningens sydvestlige hjørne, hvor skolens hovedindgang er placeret under den udkragede førstesal.

Bag bygningens nordfacade med de boblende, runde vinduer findes skolens mindre bevægelsesrum.

TRYGGE RAMMER OM LÆRING

STABILITET OG AFDÆMPETHED ER
ARKITEKTONISKE KODEORD I SPECIALSKOLEN
I OLDENZAAL, TILPASSET BØRN
MED SÆRLIGE BEHOV.

Det har betydning for os, hvilke rum, vi opholder os i. For børn, som skal vokse op og tilegne sig viden og kompetencer, har arkitekturen særlig stor betydning. Og for børn på en specialskole bliver omgivelserne helt afgørende. Det skal være rart at være på skolen, og bygningen skal understøtte børnenes udvikling og samvær. I Oldenzaal i det østligste Holland ligger skolen De Windroos, slået sammen af tre tidligere skoler. De Windroos er bygget til 220 elever i alderen fire-tretten år og er opkaldt efter den glasmosaik af en vindrose, som er hentet fra én af de gamle skoler og centralt placeret i et ovenlysvindue.

Bygningen er i grundplan omtrent rektangulær, men variationer i taghøjder, facadebehandling og vinduestørrelser sikrer et komplekst, men sammenhængende arkitektonisk udtryk. Nederste etage bliver brugt af de yngste elever, overetagen af de ældre. Der er ét rum til de mindre børns bevægelse og ét for de større. Sidstnævnte bliver også brugt til idræt uden for skoletiden af områdets voksne beboere.

Til facaden er der anvendt teglsten i to forskellige nuancer: en mørkerød og en lys gul, men hver med utallige farvetoner. Den røde changerer over i det gule, mens den gule har grønne og grå facetter. På den måde opstår der vekselvirkninger i de større murpartier. Ved

De Windroos skolen har sit navn efter en glasmosaik vindrose, der blev reddet, da en ældre skole skulle nedrives. Mosaikken er nu placeret som ovenlys i den nye skoles centralrum.

»Det meget store farvespil i de kulbrændte mursten betyder, at man med et vellykket resultat kan anvende stenene til grafiske mønstre. Den røde sten changerer over i det gule, mens den gule har grønne og grå farvetoner. Hvis man brugte almindelige mursten, ville kontrasterne blive alt for hårde.«
Arkitekt John Velthuis

Ved at anvende to forskellige farver mursten i facaderne, brydes bygningen op i mindre dele og fremstår dermed mere indbydende og hjemlig.

hjælp af de to nuancer brydes bygningen op i mindre dele og fremstår dermed mere indbydende og hjemlig. De mørke sten danner en stabil base, på hvilken den lysere og lettere del er anbragt.

På facaden rundt om det store bevægelsesrum danner murstenene et levende mønster af kvadrater og rektangler. Der er ikke tale om ren dekoration. Arkitekten John Velthuis fortæller: »Jeg arbejdede på et andet skolebyggeri. Dagen efter indvielsen var der tegnet et mål på muren. Derfor har vi tegnet det firkantede mønster i facaden, der bruges af børnene, når de spiller bold. Også om vinteren, når man kaster med snebolde. Jo mindre firkanter og jo højere, de sidder, desto flere points.«

Ved det mindre bevægelsesrum giver runde vinduer et legende udtryk, som bobler, der stiger op. Bygningens farver er bevidst holdt afdæmpede, med undtagelse af enkelte, lysende elementer som de orange vinduesrammer og grønne døre. Taget er sammensat af flere valmede tage, der giver skolen en karakteristisk zigzag-profil. Også i det indre er der arbejdet med forskudte vinkler. Lofterne følger tagets hældninger og giver dermed forskellige rumhøjder. Overalt er der vinduer, så bygningen fyldes af dagslys.

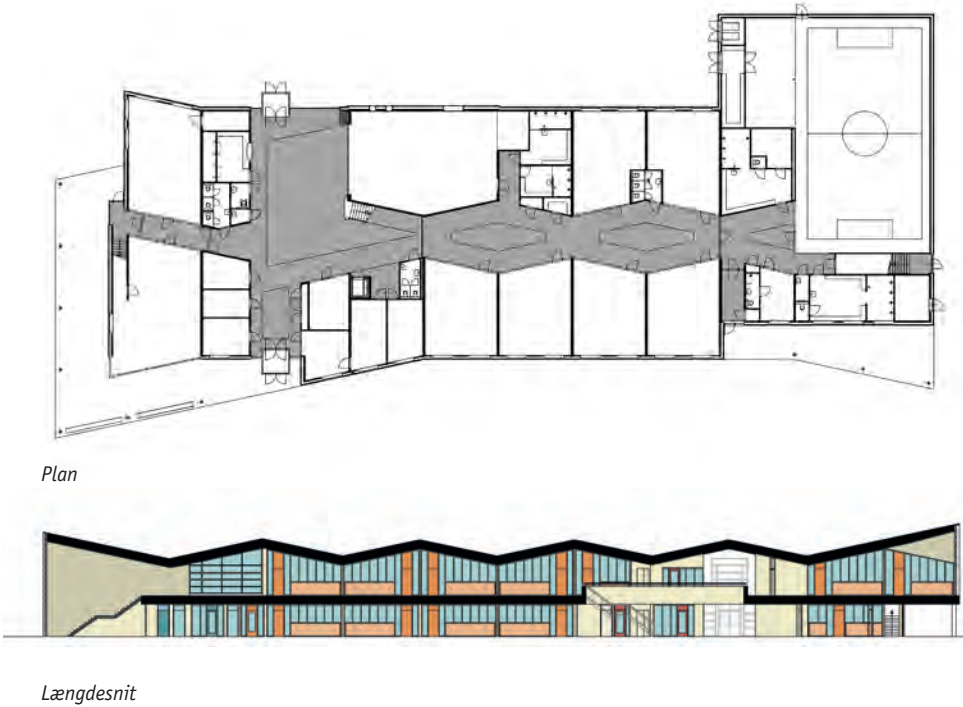
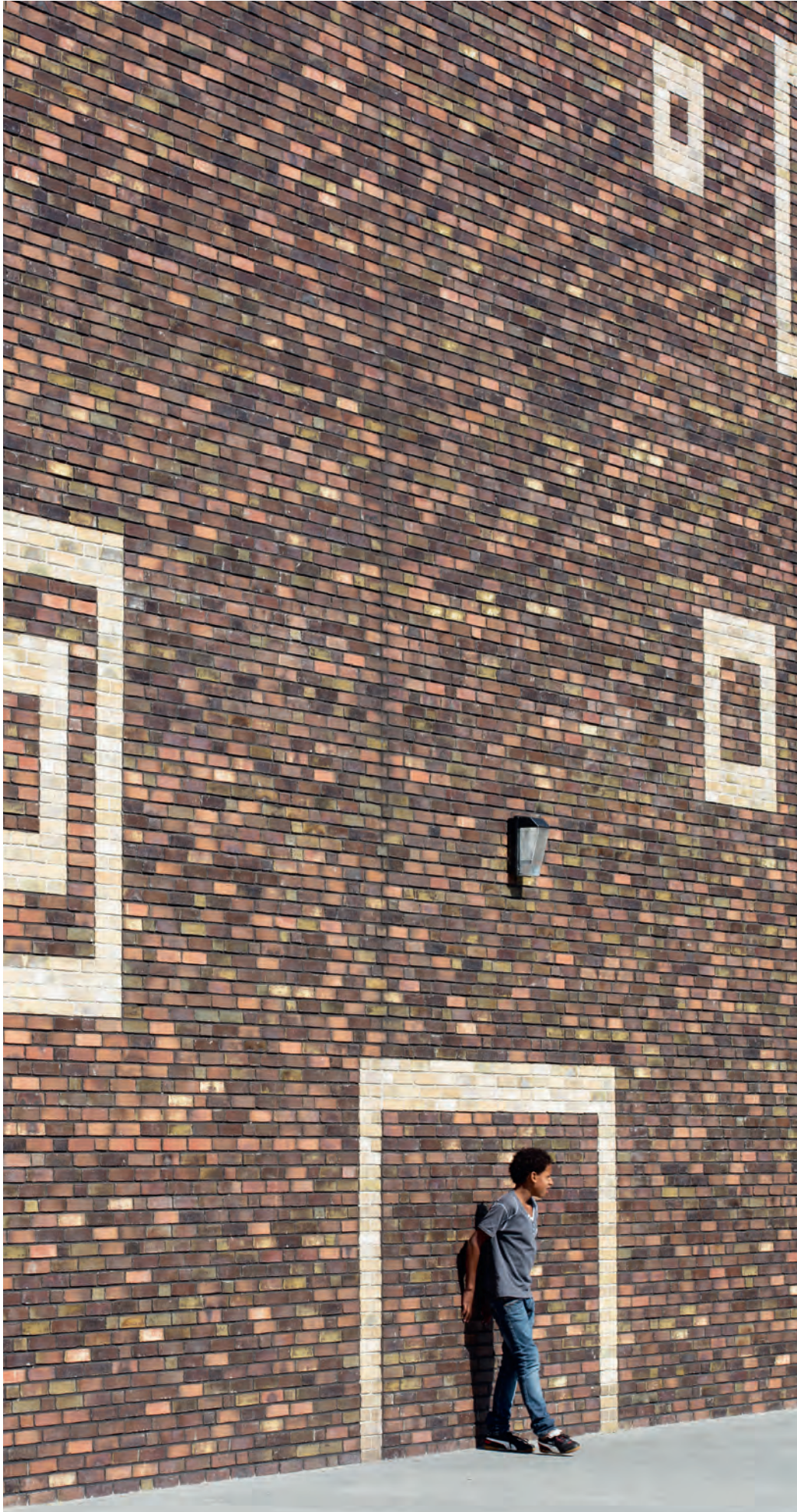
Indgangene er placeret, så de mindre og større børn ikke behøver at blande sig. Man-

ge børn føler sig utrygge ved lange korridorer. Derfor er gangarealerne brudt op af vinkler, så de føles mere intime. Det er ikke mindst vigtigt for børn med særlige behov for tryghed. Reoler i gangarealerne danner et lille bibliotek formgivet af kunstneren Ineke Hans med figurer, der symboliserer forskellige skolefag: Geografi, historie, billedkunst, biologi m.m.

John Velthuis forklarer: »Fordi de arbejder med særlige børn, var lærerne meget mere bevidste om påvirkningen fra den omgivende arkitektur end sædvanligt. Lærerne ønskede sig en skole, der kunne understøtte hvert enkelt barn. Børnene har individuelle problemer, og dem må du forholde dig til. Lærerne og børnene holder meget af bygningen – den passer fuldkommen til deres behov.«

De Windroos skole, Oldenzaal
Bygherre: Stichting Konot
Arkitekt: Architectenbureau John Velthuis Oldenzaal and Velthuis A+S Groningen
Ingeniør: Lucassen Bouwconstructies Hengelo
Sten: D48 og D78
Tekst: Martin Søberg, arkitekturhistoriker, Ph.D.
Fotos: Paul Kozlowski

De grafiske figurer på facaderne anvendes som arkitekten havde tænkt det, som mål for boldspil om sommeren og sneboldskastning om vinteren.

Hovedindgangen til Maggie's Centre leder gæster ind i anlæggets forgård gennem en åbning i muren.

De kvadratiske gårdhaver skaber lys og grønne kik inde i bygningen.

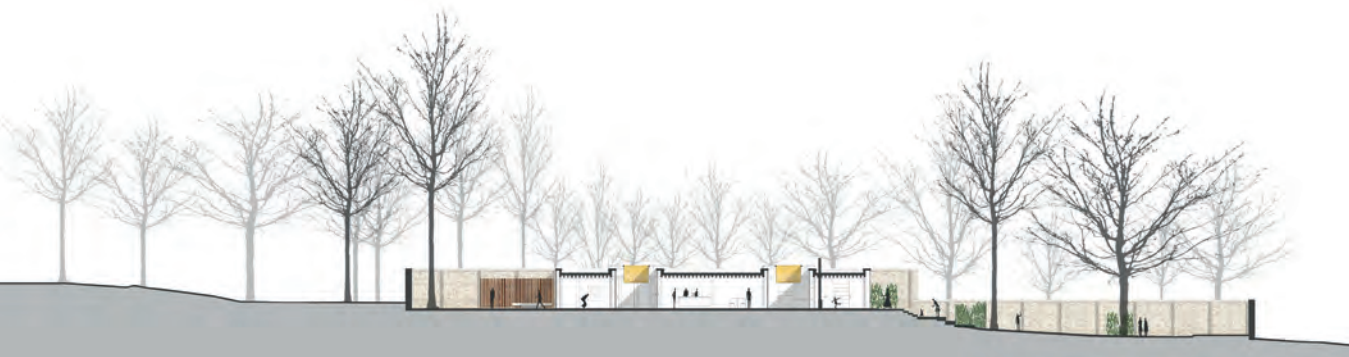
Centrets placering tæt på parkeringsplads og uhomogene bebyggelser inspirerede arkitekterne til orientere anlægget indad.

REIACH & HALL ARCHITECTS UDNYTTER MURVÆRKETS EGENSKABER TIL AT GIVE KLARE FORTÆLLINGER STÆRKE, ARKITEKTONISKE UDTRYK. SENEST I EN BYGNING, DER SKABER INSPIRERENDE RAMMER FOR KRÆFTPATIENTER.

Allerede ved første øjekast opleves det nye Maggie's Centre i Lanarkshire øst for Glasgow fascinerende modsætningsfyldt. Det er introvert i kraft af de beskyttende mure, der løber hele vejen rundt om det rektangulære, énetages anlæg. Men det er samtidigt indbydende og åbent, fordi murene i lysende, hvidgyldne nuancer er udført med et smukt filigranmønster, hvorigennem en frodig have kan skimtes. Og man har stor lyst til at komme indenfor.

Maggie's er et fondsbaseret netværk af centre i Storbritannien, der henvender sig til kræftpatienter. Centrene tilbyder ikke lægelig behandling, men yder omsorg og støtte. Mulighederne spænder fra terapi og meditation til blandt andet yoga og Tai Chi. Eller man kan høre musik, læse, snakke eller blot være der. Initiativtager til centrene, Maggie Keswick Jencks, der blev diagnosticeret med cancer i 1988, blev i årene inden sin død i 1995 overbevist om, hvor betydningsfuldt det er, at kræftsye patienter har mulighed for positive oplevelser i smukke og velfungerende arkitektoniske rammer. Sammen med sin mand, arkitekt og arkitekturkritiker Charles Jencks, udviklede hun konceptet for centrene, hvor det første, tegnet af Frank Gehry, blev indviet i 1995. Til dato er der åbnet 18 centre i UK – seks-syv er i planlægningsfasen – og alle er tegnet af fremragende arkitekter, heriblandt Norman Foster, Zaha Hadid, Richard Rogers og Snøhetta – og senest blev centret i Lanarkshire, tegnet af Reiach & Hall Architects, indviet i 2014.

Grunden, hvor det nye center er opført, tilhørte engang godset Airdrie House. I 1920'erne blev det omdannet til et hospital, men i 60'erne blev det nedrevet til fordel for opførelsen af Monklands District General Hospital. Det nye Maggie's er placeret vis à vis hospitalets parkeringsplads og en trafikeret vej. De udfordrende omgivelser var én af grundene til, at det nye center orienterer sig indad.

Snit

Arkitekterne Laura Kinnaird (tv) og Carol Macbain, henholdsvis associate og partner i Reiach & Hall Architects.

»En mur kan udføres med perforeringer, nærmest som var den vævet, og dermed være transparent og stærk på samme tid. Mønsteret har vi skabt ved at sammensætte ni forskellige stenformater inkl. en række specialsten.«
Laura Kinnaird, arkitekt,
Reiach & Hall Architects

OMSORGSFULD ARKITEKTUR

»I sin essens er det nye Maggie's Centre tænkt som en enkel fortælling om indhegnede haver. Ordet paradis har persiske rødder og betyder et muromkranset rum, og dét har inspireret os. Det var vigtigt at afskærme huset mod omgivelserne, men et Maggie's Centre må aldrig fremstå lukket og afvisende, det skal altid være imødekomende,« fortæller Laura Kinnaird, arkitekt og associate i Reiach & Hall. »Engang blev haver afskærmet ved hjælp af pilehegn. Vi valgte at afskærme med en mur i kulbrændte sten i varierede, lyse farver. Pilehegn og mursten har den taktile kvalitet og de naturlige farver tilfælles. Men en mur kan udføres med perforeringer, nærmest som var den vævet, og dermed være transparent og stærk på samme tid. Mønsteret har vi skabt ved at sammensætte ni forskellige stenformater inkl. en række specialsten.«

Husets gæster ledes gennem en åbning i muren ind i anlæggets første gårdhave og møder øjeblikkeligt stedets æstetik og ro – og lyden af rislende vand fra en kilde, der symboliserer begyndelsen på bevægelsen gennem huset. Da husets vest- og østfacade er udført helt i glas – og den centrale del af husets plan er åben – kan man fra forhaven se gennem bygningen og ud i den store gårdhave i anlæggets modsatte ende. I den relativt vildt bevoksede have kan man finde ro og hvile, og her ender turen gennem anlægget. Et antal gamle lindetræer er bevaret og står solitært og i grupper i for- og baghave og lige uden for anlægget. Herved fungerer de som et naturligt og sammenbindende element mellem centret og omgivelserne.

»Fortællingen om haven har været det ledende motiv gennem hele projektet og er også bragt ind i bygningen i kraft af fire, små, udsparede gårde, der trækker lys ned i huset. Man kan nyde de interne gårdhaver, når man går rundt i huset, man kan sidde i dem, og de fungerer som rumopdelende elementer,« fortæller Carol Macbain, arkitekt og direktør i Reiach & Hall. Men

også lethed og skønheden i omgivelserne har arkitekterne formået at trække ind: »Det er vigtigt, at indretningen opleves som at være i et privat hjem. Alle materialer er naturlige, bløde og har ikke været dyre. Møblerne er enkle og komfortable. Vi har brugt finsk birk til vægge, eg på gulve og hvidpigmenteret fyr i lofter. De få og sarte farver skabes af de enkle og komfortable møbler, træerne og planterne. Materialerne danner baggrund, det er menneskerne i Maggie's, der er det vigtigste.«

Maggie's Centre Lanarkshire, Scotland

Bygherre: Maggie's Cancer Caring Centre

Arkitekt: Reiach & Hall Architects, Edinburgh

Landskabsarkitekt: rankinfraser landscape architects

Ingeniør: SKM and KJ Tait

Entreprenør: John Dennis Scotland Ltd

Sten: D71FF, K71 og ni forskellige specialsten

Tekst: Ida Præstegaard, cand.arch.

Fotos: Philip Vile

Stueplan

Tag- og haveplan

En del bevarede, gamle lindetræer står både inden og uden for anlægget og fungerer som bindeled til omgivelserne.

Arkitekterne har anvendt både Kolumba og Dsten i Flensborgformat – i ni forskellige størrelser – til at skabe perforeringer i murværket. Specialstenene indgår blandt andet i murpiller og i hjørner.

I den relativt vildt bevoksede have kan Maggie's gæster finde ro og hvile. Samtidigt sørger murenes transparens for, at man ikke føler sig helt isoleret fra omverdenen.

INTERNATIONAL DESIGNPRIS TIL PETERSEN COVER

PRISER TIL PRODUKTDESIGN GIVES OFTE TIL HØJTEKNOLOGISKE PRODUKTER, SÅ GLÆDEN PÅ TEGLVÆRKET VAR STOR, DA WAN (WORLD ARCHITECTURE NEWS AWARD) VALGTE AT HÆDRE ET HÅNDLAVET TEGL I KONKURRENCEN I KATEGORIEN PRODUCT INNOVATION 2014.

»Stenen bibringer en bygning et markant og moderne facadeudtryk, samtidigt med, at alle de kendte fordele ved tegl er til stede. I kraft af strukturen i de håndlavede sten opnår bygningen et facadeudtryk, der på én gang er smukt, rustikt og eksklusivt.«

Sådan lød motivationen fra juryen, da WAN tildelte Petersen Cover prisen som årets mest innovative produkt. Derudover udtalte jury-medlem, arkitekt Brendon Moss: »Sådan skal mursten laves, det er et smukt, håndlavet produkt, som jeg gerne selv vil anvende!«

Petersen Cover er skabt i samarbejde med Min2 Arkitekter og Lundgaard & Tranberg, der udviklede stenen som prototyper i 2009 til henholdsvis en villa i Bergen aan Zee i Holland og til Sorø Kunstmuseum.

Stenen, der siden 2013 har indgået i Petersens standardsortiment, laves i hånden ved hjælp af træforme, som for hundreder af

år siden. Det nyskabende er Petersen Covers udformning, som betyder, at stenen i modsætning til traditionelle mursten monteres uden brug af mørtel og mureske. Petersen Cover fastgøres til facadens eller tagets bagvedliggende stål- eller trækonstruktion. Teglene ligger fast og præcist, og montagen er enkel, hurtig, vejrligsuafhængig og vandalsikker. I modsætning til traditionelle mursten, der lægges i cementmørtel, kan Petersen Cover afmonteres og kan derfor genanvendes. At der ikke anvendes fuger betyder desuden, at de færdige murflader er 100% vedligeholdelsesfri.

»At vi modtager en designpris i dag skyldes i høj grad det tætte samarbejde, vi har med arkitekter.«
Christian A. Petersen, teglværksejer i 7. generation

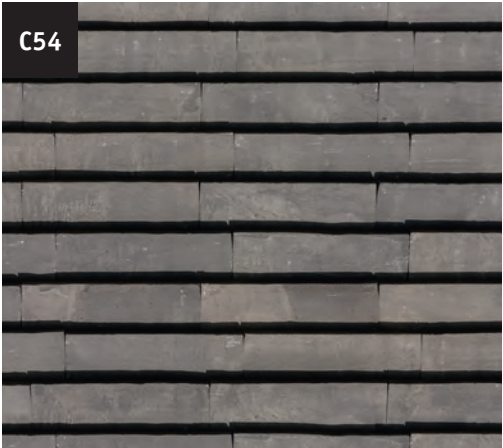
En glad og stolt teglværksejer blandt glade og stolte medarbejdere. Fra venstre Jens Østergaard, Ragnar Jensen, Carsten Hansen, CAP, Thomas Olesen, Christian Rasmussen – fotograferet foran en specialudgave af Petersen Cover, som skal beklæde et hus på Long Island, New York. Foto: Thomas Mølvig

»Min tiptiptipoldefar fremstillede vores første sten i 1791. Han ville nok have undret sig gevaldigt, hvis man havde fortalt ham, at teglværket en dag ville modtage internationale priser for sine sten. Og han havde formodentligt nægtet at tro, at teglværket skulle komme til at transportere stenene ud til 37 lande i verden inkl. de fjerneste kontinenter.«
Christian A. Petersen

Petersen Cover har indgået i Petersens standardsortiment siden 2013. Stenen findes i 14 standardfarver og to størrelser: 528mm x 170mm x 37mm og 528mm x 240mm x 37mm. Derudover udvikler teglværket gerne specialformater og farver. Fotos: Anders Sune Berg

*Brønderslev Sundhedshus.
Arkitekter: C.F. Møller arkitekter
og KPF Arkitekter.
Foto: Thomas Mølvig*

ARKITEKTER TAGER DEN NYE STEN TIL SIG

PETERSEN COVER VÆKKER STOR
INTERESSE RUNDT OMKRING I VERDEN OG
INDGÅR ALLEREDE I EN RÆKKE PROJEKTER.

*Sydbyen i Slagelse.
Arkitekter: Mangor & Nagel
Foto: Steni Danmark*

*Enfamiliehus i Olmen, Belgien.
Arkitekt: Francois Pascal
Foto: Alain Franzolini*

*Brønderslev Sundhedshus.
Arkitekter: C.F. Møller arkitekter
og KPF Arkitekter.
Foto: Thomas Mølvig*

*Sorø Kunstmuseum.
Foto: Anders Sune Berg*

UDVIKLET AF ARKITEKTER

PETERSEN COVER ER UDVIKLET SOM
PROTOTYPE AF MIN2 ARKITEKTER TIL DERES
EGET HUS I HOLLAND OG VIDEREUDVIKLET
AF LUNDGAARD & TRANBERG TIL
SORØ KUNSTMUSEUM.

*Villa, Bergen aan Zee.
Foto: Paul Koslowski*

HENNE KIRKEBY KRO BLEV BYGGET

OMKRING 1790 OG FUNGEREDE DENGANG

SOM BASE FOR ET TILTRÆNGT HVIL PÅ

REJSEN. I DAG ER KROEN ET EKSKLUSIVT

HIDE AWAY, DER TILBYDER LUKSURIØST

LOGI OG ET GOURMETKØKKEN MED

INTERNATIONALT RY.

Henne Kirkeby Kro er opført omkring 1790 som grundmuret gård i håndstrøgne, røde teglsten og med afhvalmede stråtage.

HAVERNE I HENNE

DE GAMLE KROBYGNINGER OG UDEAREALERNE
OMKRING HENNE KIRKEBY KRO FREMSTÅR
LIGEVÆRDIGE I KRAFT AF DEN VANDSTRØGNE,
KLINKEBRÆNDTE STEN, DER ER ANVENDT SOM
GENNEMGÅENDE BELÆGNING.

Vestkystens barske klima og kroens teglmurede facader var inspirationskilder, da haverne omkring Henne Kirkeby Kro for nogle år siden skulle etableres. Arkitekterne studerede også de gamle, danske klostre, og resultatet blev et projekt med historisk afsæt. Klostrene var ofte selvforsynende med urter, grøntsager og frugt, og de var særlig kendt for at dyrke både danske og udenlandske, medicinske urter. Det var nødvendigt at beskytte klostrets afgrøder mod nordens kulde, blæst og vilde dyr, og afgrøderne blev derfor indhegnet med tykke mure, plankeværker eller levende, tætte læhegn.

Fra middelalderen og helt frem til begyndelsen af 1900-tallet indgik begreber som klostergård, urtegård, kålgård, abildgård og

humlegård, når man anlagde køkkenhaver. Med relation til Henne Kirkeby Kros lange, kulturhistoriske og kulinariske traditioner opstod ideen at genintroducere nogle af de gamle begreber og opdele den nye køkkenhaves dyrkningsfelter i mindre, varierede rum med hver sin funktion og identitet.

Som resultat blev kroens køkkenhave ind delt i fire afdelinger på i alt cirka 4000 m² suppleret med en klostergård og en skærehave. Landskabsarkitekt Helle Valsted har lagt linierne for køkkenhavens fire parceller, der kan underopdeles efter behov og i takt med sæsonens forskellige grøntsager og krydderurter.

Klostergården, der er tegnet af landskabsarkitekt Jens Hendeliowitz, er placeret i for

længelse af kroens morgenmadsrestaurant. For at skabe læ er Klostergården indhegnet af en ottekantet mur.

Det var vigtigt at finde en mursten til det nye murværk, der kunne matche farver og struktur i de oprindelige, murede facader. Muren omkring klostergården er derfor opført af den vandstrøgne, klinkebrændte D48, hvis rød-sortte farvespil står smukt til kroens flere hundrede år gamle murværk.

Det var en målsætning, at bygninger og udearealer opleves ligeværdige og udgør en harmonisk helhed, og midlet blev tillige at anvende D48 som gennemgående belægning. Den hårdtbændte klinke er lagt i Klostergården, der fungerer som terrasse for kroens gæ-

På stierne er D48 lagt i 1/3 forbandt med et standerskifte som kantaftgrænsning. I Klostergården og ved opholdspladser ændres mønstret til sildebensforbandt.

For at opnå den ønskede sammenhæng og balance mellem udearealer og bygninger er D48 valgt som gennemgående belægningsten.

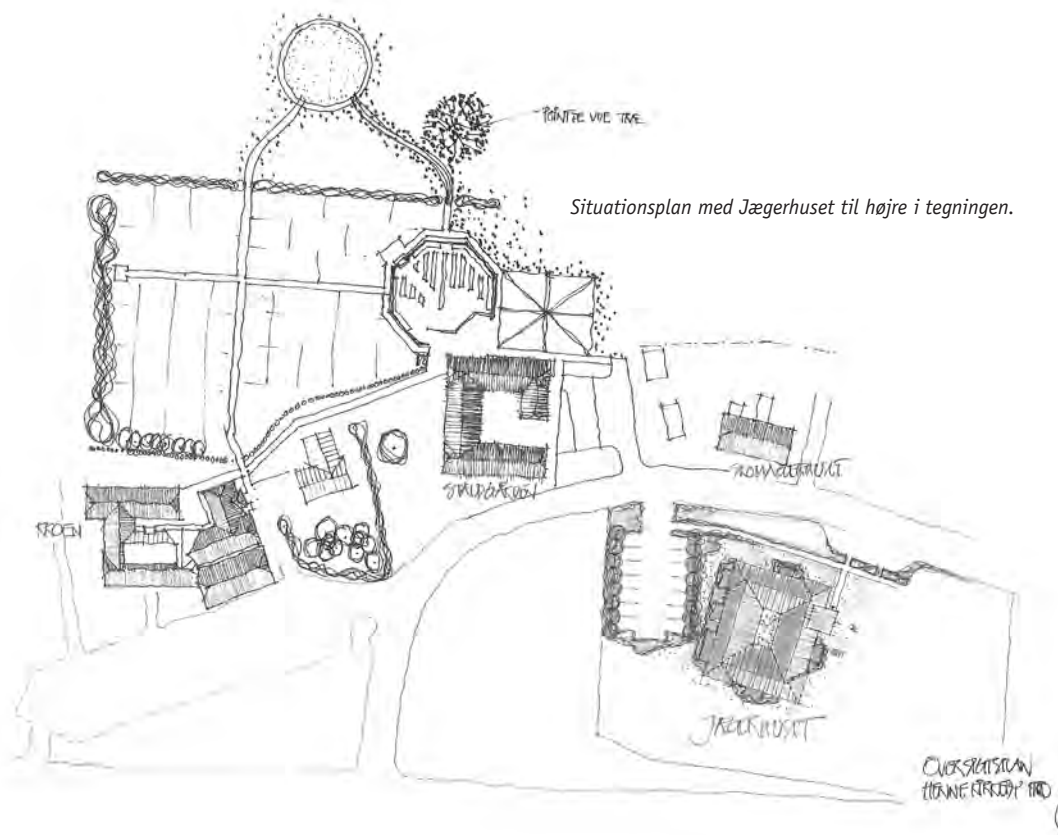
Muren rundt om Klostergården, opført i D48, har gjort det muligt at sætte blandt andet vinstokke, æble- og pæreespalier, der ellers ikke ville kunne klare det jyske Vesterhavsklima.

Kroen er selvforsynende også med lamme- og fårekød.

ster, og på alle stier med fast belægning. Stierne mellem husene er lagt i 1/3 forbandt med et standerskifte som kantaftgrænsning. Når arealet får en højere status, ved Klostergården og ved opholdspladser, ændres forbandtet til sildebensforbandt.

Henne Kirkeby Kro
Bygherre: Henne Kirkeby Kro
Hovedprojektering og detaljering af det samlede anlæg: Tegnestuen Mejeriet
Koncept udearealer & køkkenhave: Jens Hendeliowitz, Helle Valsted og Tegnestuen Mejeriet.
Tekst: Ida Præstegaard, cand.arch.
Mure og Belægningsten: D48
Fotos: Anders Sune Berg

Situationsplan med Jægerhuset til højre i tegningen.

Kroens udearealer består blandt andet af en køkkenhave, der kan underopdeles i takt med sæsonens grøntsager og krydderurter, og en skærehave med blomster.

Henne Kirkeby Kro har budt gæster indenfor i 225 år.

D48 danner også belægning indendøre, blandt andet i kroens morgenmadsrestaurant.

Farverne i sten og tag genfindes i naturen rundt om den nye værelsesbygning. Fra alle værelser er der en dør ud til små terrasser med stole og borde.

NYFORTOLKET FAMILIESKAB

HENNE KIRKEBY KRO ER UDVIDET MED EN NY, FIRLÆNGET BYGNING, DER FINT TILPASSER SIG EN BETYDELIG DANSK KULTURARV.

Hvis man kører en tur langs den jyske vestkyst, f.eks. fra Lemvig og ned langs Ringkøbing fjord til Henne, så møder man en fuldkommen enestående bygningskultur i form af de mange grundmurede klitgårde, der med deres store, bløde stråtage trykker sig ned i klitlandskabets sandjorde. Gårdenes røde mursten er så smukke og har så rigt et farvespil, at enhver teglværksejer ville give sin højre arm for kunne producere lignende mursten i dag. Men det er ikke så nemt endda. Efter tørring blev de gamle vestjyske mursten brændt med tørv i primitive, interimistiske ovne, og inden da havde flokke af stude trampet rundt i leret, til det var æltet godt igennem og klar til at komme i træforme. Ovnenes kapacitet var

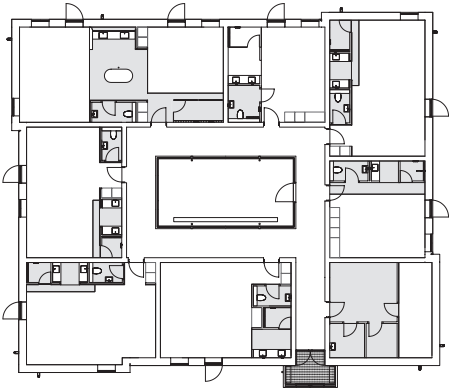
begrænset til cirka 1000 sten, så man skulle igennem adskillige brændinger for at kunne opføre et stuehus eller en ny længe. Det var den primitive brændingsteknik og tørvenes høje vandindhold, der gav stenene deres varierende nuancer, der spænder fra kulsort til brun, grøn, okker, gul, hvid, orange og et væld af brændende, rødlige farver.

Det er interessant at tænke på, at den æstetiske kvalitet ved disse sten formentlig ikke har stået særlig højt i bevidstheden hos datidens bønder og teglbrændere. Man bestræbte sig på at brænde stenene så jævnt som muligt, så ikke alt for mange sten gik i stykker og for at sikre en nogenlunde ensartet kvalitet. Stenens robusthed var det af-

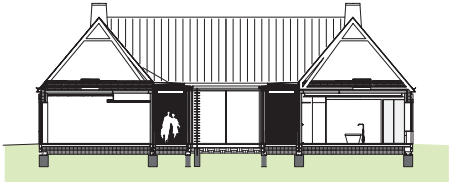
gørende og årsagen til, at man fra 1770erne gik bort fra de lerklinede bindingsværkshuse, der krævede megen vedligeholdelse på disse barske kanter. Langt senere begyndte man at værdsætte klitgårdenes kulturelle og æstetiske værdier. Hånd i hånd med den robuste og langtidsholdbare byggeskik har de æstetiske kvaliteter sikret en stor del af disse gamle klitgårde en plads i den danske kulturarv.

En del af klitgårdene fungerede også som kroer, strategisk placeret langs valfartsvejene og tæt på lokale fiskerlejer, der gav fiskerne mulighed for at få et måltid og en forfriskning, efter at garnet var sat ud. Således også Henne Kirkeby Kro, der har fungeret som kro siden dens opførelse i 1790. Som tilbygning til

Alle fire gavlpartier i bygningen skyder lidt frem i facadeplanet, hvorved gavlenes tagflader opfattes som valme, hvilket netop karakteriserede de gamle klitgårde.

Plan

Snit

Fra den nye værelsesbygning er der smukt udsyn til det vidtstrakte landskab.

Bygningens indre er udformet som et glasindrammet atrium, der henligger som et stykke oplejet klitlandskab.

kroen har Tegnestuen Mejeriet for nylig skabt en nyfortolkning af disse klitgårde. En firlænget, fritliggende bygning, opmuret med mørke Kolumbasten og afsluttet med saddeltage beklædt med tombak. Bygningen, der kaldes Jægerhuset, er indrettet med syv værelser for kroens gæster. I bygningens indre er et glasindrammet atrium, der blot henligger som et stykke oplejet klitlandskab med flyvesand og marehalm. Omkring atriets løber et gangareal, der giver adgang til værelserne, skjult bag Kolumbastenenes tunge mure. Gulvene er belagt med mørke tegl, der matcher Kolumbaens mørke nuancer, og alt træværk er massiv eg. Der hviler i det hele taget en næsten demonstrativ robusthed og tyngde over byg-

ningen, godt understreget af den høje sokkel af højkantstillede Kolumbasten og af det djærve tombaktag, der kanter sig skarpt om bygningen med store ubrudte tagflader. Nogle motiver hentet fra forbillederne påkalder sig særlig opmærksomhed: Alle fire gavlparter skyder lidt frem fra facadeplanet. Herved opfattes gavlenes tagflader som valme, hvilket netop karakteriserer de gamle klitgårde. Den murede sokkel, der rejser sig direkte fra terræn, bør også fremhæves, men mest markant er måske den måde, hvorpå taget afsluttes mod muren: Regnvandet opfanges af et på tagfladen vinkelret fremspring, friholdt fra tagkanten, der samtidig er løftet et stykke over muren. Derved får taget et subtilt fami-

lieskab med de gamle klitgårdes udhængende og skarpt afskårne stråtage. Det er en nyfortolkning, som formentlig vil vinde ad åre, efterhånden som tombakbeklædningen patinerer. Hvert af tagets fire hjørner kronet med en hvid skorsten med mørke tombakbånd foruden og foroven. Skorstenene sender ligeledes hilsener til klitgårdene, hvis murede skorstene gennembryder stråtagene som markører i det flade landskab. De mørke toner i det omkringliggende helandskab synes Kolumbastenen at harmonere særdeles godt med, og murværket fremstår smukt og i dunkel elegance på den noprede, lyngklædte flade.

Henne Kirkeby Kro, nybygning med værelser
Bygherre: Fænø Gods I/S
Arkitekt: Tegnestuen Mejeriet a/s
Ingeniør: Keld Nørgaard, Rådgivende Ingeniør F.R.I. ApS
Hovedentreprise: O. Adsbøll & Sønner A/S
Sten: K47 og gulve D48
Tekst: Thomas Bo Jensen, lektor, arkitekt maa. Ph.D.
Fotos: Anders Sune Berg

Husets indre og ydre udgør et hele. Facadernes Kolumbasten er trukket ind og udgør vægge, og gulvene er belagt med den klinkebrændte D48.

Den murede sokkel rejser sig direkte fra jorden, og stenens farver medvirker til oplevelsen af, at bygningen er vokset direkte ud af terrænet.

Seks-syv medarbejdere hos Petersen Tegl arbejder dagligt med at kontrollere og blande stenene, før de sættes på paller, emballeres og køres fra teglværket. Fotos: Thomas Mølvig

PETERSE

Blanding på byggepladsen er ikke nødvendigt. Hver palle er opmuringsklar i den rigtige ensartede, uensartede kvalitet.

Kein Mischen auf der Baustelle erfordert. Jede Palette ist verksmäßig vorgemischt.

No need for sorting at the construction site. Petersen Tegl ensures that every single pallet is delivered ready for use in the correct uniform random mix.

EN MURER BEHØVER IKKE BEKYMRE SIG OM ALT

Mursten er et 100% naturprodukt, og ingen teglværker er derfor i stand til at udføre eksakt ens brændinger fra gang til gang. Det kan ikke være anderledes i en fremstillingsproces, hvor ild spiller hovedrollen.

Hos Petersen Tegl er variationen forsættlig. Vi brænder med kul netop for at opnå et bredt, varieret farvespil. Ovnens atmosfære, stenenes mængde og placering i forhold til ilden bevirker, at nogle partier er mørkere end andre.

Hvis de enkelte partier blev lagt direkte på paller, ville mureren skulle tage sten fra forskellige paller for at skabe det nødvendige mix.

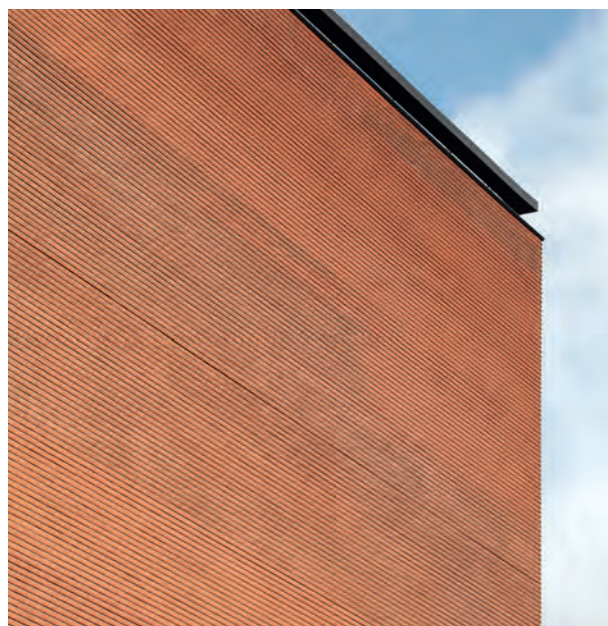
Mureren kan tage direkte fra paller med forblandede sten. Billedet er taget på byggepladsen for det psykiatriske hospital i Slagelse, der indvies i august. Hospitalet er tegnet af Karlsson arkitekter og Vilhelm Lauritzen arkitekter, der vandt konkurrencen om det store projekt i 2013. Fotos: Anders Sune Berg

Hos Petersen Tegl har vi dagligt et hold medarbejdere på seks-syv mand, der kontrollerer og blander samtlige sten, inden de sættes på paller og køres fra teglværket. På den måde adskiller den første og den sidste palle til et byggeri sig ikke fra hinanden. Murerne på byggepladserne har dermed én ting mindre at bekymre sig om. De kan tage stenene direkte fra pallen og mure op.

Resultatet er et færdigt murværk, hvor der hverken optræder partielle områder i samme nuance eller stilladsskel. Ensartet uensartet, kalder vi det.

Et eksempel på murværk hvor stenene ikke er forblandet. Foto: Thomas Mølvig

Blandt punkthusets bevarede træk er den udbyggede stueetage og den tilbagetrukne tagetage, der begge fortsat er markeret som selvstændige elementer, men beklædt med nye materialer.

Husets tidligere murværk blev udskiftet til en rød, klinkebrændt sten, hvis særlige orange-hvide farvespil skabes af det hvide slam, der bruges som glidemiddel i formene.

Käte-Ahlmann Haus, Büdeldorf

Bygherre: AC Vermögensverwaltung (ACO Gruppe)

Arkitekt: Architekturbüro Hansen

Facadekoncept: Heike Hillebrand

& Catharina Gauda

Entreprenør: Boysen Bauunternehmen GmbH

Ingeniør: Ingenieurteam Trebes Rendsburg

Sten: D46

Tekst: Ida Præstegaard, cand.arch.

Fotos: Iver Ahlmann

REVITALISERET VARTEGN

MURVÆRK I RØDE NUANCER BLEV DET ELEMENT, DER SKABER SAMMENHÆNG MELLEM FORTID OG NUTID I ET TRANSFORMERET PUNKTHUS I SCHLESVIG HOLSTEIN.

Det var en ganske udfordrende opgave at give det syv-etages punkthus et nyt ansigt. Lige siden opførelsen sidst i 60'erne, har bygningen, kaldet Käte Ahlmanns Hus, været et vartegn for Büdelsdorf, især på grund af sin højde og sin placering i et historisk kvarter. Så det har bestemt betydning for byens borgere.

Punkthuset blev i sin tid opført for en sparekasse, der optog stueetage og kælder, mens de øvre etager gennem tiden har indeholdt både lejligheder og kontorer. Efter overtagelsen besluttede de nye ejere, virksomheden ACO-Gruppe, at renovere bygningen, inkl. ny-

indretning af lejligheder på etagerne og kontorer i stueplan

Tegnestuen, Architekturbüro Hansen, blev bedt om at løse opgaven sammen med arkitekterne Heike Hillebrand & Catharina Gauda, der varetog selve facadeudformningen.

Bygherre og arkitekter var enige om, at enkelte, men væsentlige eksisterende karaktertræk ved bygningen, skulle bevares. Udfordringen bestod i at omsætte disse karakteristika til et nutidigt udtryk.

Blandt de bevarede træk er den udbyggede stueetage og den tilbagetrukne tagetage, der

begge fortsat er markeret som selvstændige elementer – men beklædt med nye materialer

Til gengæld er den stærkt vertikalt opdelt facade, der understregede trappehuset, ændret. I stedet sørger store, sammenhængende vinduespartier for lys til både kontorer og trappehus, hvorved det sidste har mistet sin dominans i facaden.

Den oprindelige murstensfacade var en væsentlig del af bygningens identitet, som alle var enige om skulle videreføres. Valget faldt på D46, som er en rød, klinkebrændt sten, der danner en flot kontrast til de mørke vin-

duespartier. Det hvide slam, der bruges som glidemiddel i D46, skaber et orange-hvidt farvespil, som giver den rødbrune sten sit særlige farvespil efter kulbrændingen. Desuden kan farverne i de omgivende, murede huse alle genfindes i stenens mange nuancer.

Da Käte Ahlmanns Hus blev indviet i sensommeren 2014, var der enighed om, at Büdelsdorfs gamle punkthus var genopstået i en smuk og moderne fortolkning – men med tydeligt udgangspunkt i sin oprindelige form og materialitet.

Før renoveringen var facaden på Käte Ahlmanns Hus vertikalt opdelt og domineret af hvide vinduespartier.

Efter ombygningen sørger de store, nye vinduespartier for lys til både kontorer og trappehus. Den gennemgående, mørke farve i tagetage, basis og vinduespartier giver bygningen en ny helhed.

En rotunde indrammet af cirkelformede sandstensmure udgør monumentet, der blev skabt midt i 60'erne som markering af de voldsomme, historiske begivenheder.

Bygningen vender sig indad og er lukket som et forsvarsværk på tre sider. Kun ankomstsiden brydes af et stort glasparti.

Reiach & Hall valgte at underordne sig naturen og placerede deres bygning, så man allerede ved ankomsten har uhindret udsigten til det smukke landskab.

NÅR LANDSKABET SPILLER HOVEDROLLEN

BAG FACADER AF KULBRÆNDTE MURSTEN I GRÅ NUANCER KAN MAN LEVE SIG IND I DET BLODIGE SLAG FEM KM SYD FOR STIRLING, HVOR SKOTTERNE BESEJREDE ENGLÆNDERNE FOR LIGE GODT 700 ÅR SIDEN.

Bannockburn er et sted med et mytisk skær. I 1314 – 18 år inde i den skotske uafhængighedskrig – drog en engelsk hær med cirka 16.000 soldater og 3.000 kavalerister op gennem Skotland i retning mod Stirling Castle. Fem kilometer fra målet, ved Bannockburn floden, blev de overrasket af en væsentlig mindre skotsk hær, ledet af den navnkundige Robert the Bruce. I det efterfølgende, blodige slag blev 11.000 engelske soldater slået ihjel, og resterne af hæren blev slået tilbage til den engelske grænse. Slaget afsluttede ikke krigen, men banede vejen for erklæringen af den skotske uafhængighed i 1320.

Lige siden har Bannockburn haft en ganske særlig betydning i Skotland, og slagmarken er blevet markeret på forskellig vis op gennem historien. I begyndelsen af 60'erne udarbejdede arkitekt Robert Mathew, på opfordring af the National Trust for Scotland (NTS), en masterplan for området inspireret af Asplund og Lewerentz skovkirkegård i Stockholm. Som del af planen blev der skabt et monument, en brolagt rotunde, Ø35m, indrammet af to cirkelformede tre m høje sandstensmure kronet af cirkelformede bjælker. Herfra fører en sti op til en rektangulær plads med en rytterstatue af Robert the Bruce. Et planlagt besøgscenter blev opgivet og først opført i begyndelsen af 80'erne. Dog placeret tæt på hovedvejen, således at parkeringspladsen lå mellem monument og bygning, hvilket ikke var den oprindelige plan.

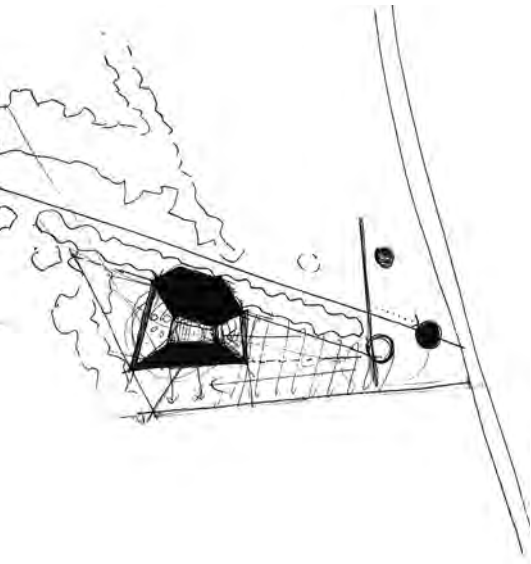
Centret kom aldrig til at fungere optimalt, og i 2010 inviterede NTS, som driver stedet, fem arkitektvirksomheder til at komme med forslag til restaurering og nyindretning af bygningen.

Reiach & Hall Architects vandt konkurrencen med et projekt båret af en meget stærk idé og stor indlevelse i stedet. Forslaget var også modigt, idet det forudsatte nedrivning af det eksisterende besøgscenter og opførelse af et nyt. NTS blev heldigvis overbevist om projektet, og i juni 2014 – på 700 års dagen for det historiske slag – blev dørene slået op til det nye Bannockburn besøgscenter.

Anlæggets hovedgreb afspejler arkitekternes grundliggende indstilling, nemlig at projektet ikke primært

»Mursten er blandt de mest oprindelige og universelle af alle byggematerialer. De fremstilles af brændt ler, og de fire elementer, jord, ild, vand og luft indgår alle i processen. Stenene til Bannockburn Centre er omhyggeligt udvalgt, så de i farver og struktur fanger tonen i det omgivende landskab og dets vegetation.«

*Neil Gillespie, architect,
Reiach & Hall Architects*

En statue af den legendariske Robert the Bruce danner centrum for monumentet for slaget.

skulle handle om den nye bygning, men først og fremmest om en voldsom og betydningsfuld begivenhed.

»Landskabet var ikke længere respekteret, men var nærmest blevet mishandlet gennem årene, og forskellige bebyggelser er skudt op meget tæt på monumentet,« fortæller Neil Gillespie, arkitekt og direktør i Reiach & Hall. »Vi har søgt at udtrykke stedets alvor ved at bygge videre på tankerne bag Skovkirkegården i Stockholm, som var inspirationen til Mathews masterplan. I lighed med Asplunds krematorium har vi skubbet bygningen til side og re-etableret et direkte link til monument og landskab. Det vil sige, at man som gæst parkerer sin bil på p-pladsen ved vejen, går op til det nye center og dernæst videre til de to pladser, hvorfra der er en enestående udsigt til de omkringliggende bakker og bjerge i horisonten.«

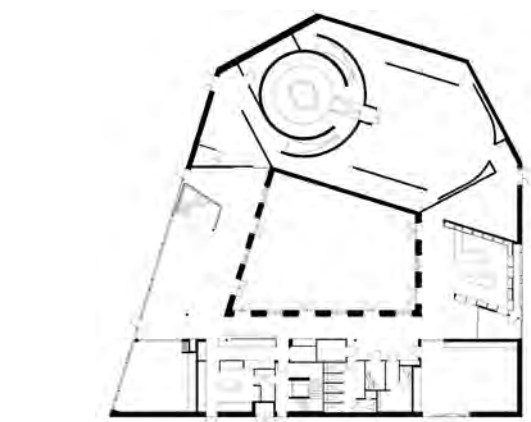
Reiach & Hall har udformet bygningen i fuld overensstemmelse med deres oplevelse af området og beslutningen om at give huset en underordnet placering. Bygningen er på én gang underspillet, markant og alvorlig. Men den er også raffineret i udtryk og detaljer, der har subtile referencer til historiske elementer og billeder.

Centret er udført som en lukket, firlænget gård, der kan give associationer til et forsvarsanlæg, hvor de tre længer er udført med ensidige tage med fald mod gårdrummet. Den fjerde længe, der har et tosidigt tag, har afskårne, udvendige hjørner, så husets plan tegner en sekskant. Facaderne fremstår stramme og lukkede, dog med et stort glasparti – i plan med muren – mod syd, hvor hovedindgangen er placeret.

Arkitekterne var tidligt overbeviste om, at bygningen skulle beklædes med mur, men bygherren skulle overbevises: »Skotland er ikke et murstensland, lød et af modargumenterne,« fortæller Neil Gillespie. »Til gengæld kunne vi ikke acceptere en sandstensbeklædning, som ville have været alt for raffineret og dermed ude af stand til at udtrykke de brutale begivenheder, der fandt sted. Men inspirationen var mangfoldig. Vi havde også forestillinger

Det var arkitekternes tanke, at den mørke bygning skulle fremstå som en afskygning af den alvorlige begivenhed, der udspillede sig for længe siden.

Stueplan

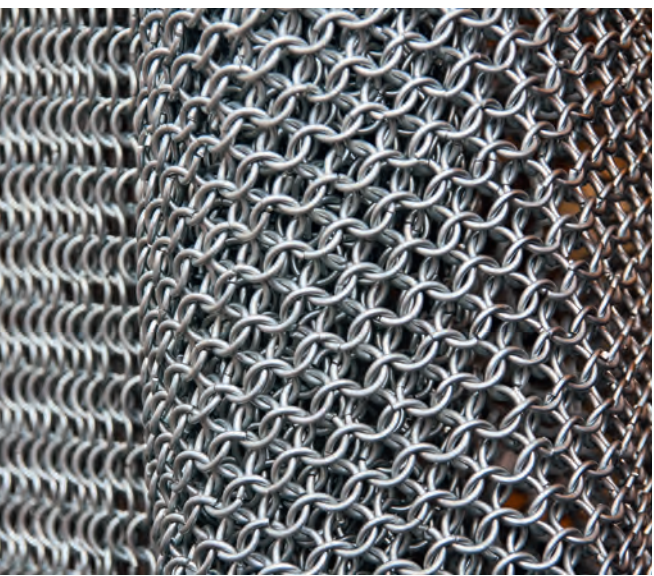
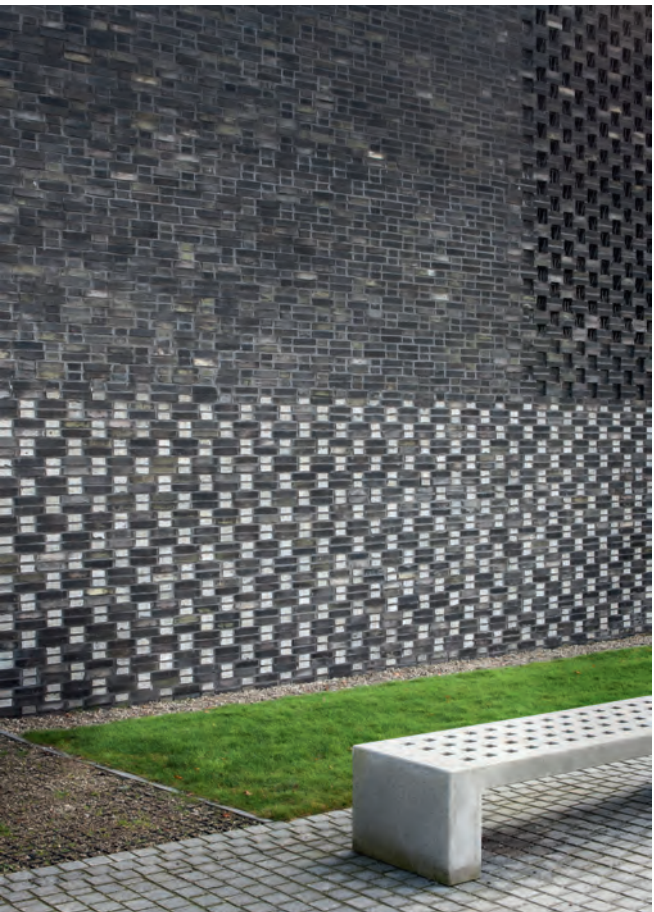

Anlæggets nordlige længe rummer den store sal, hvor besøgende kan forsøge sig med interaktive spil og elektroniske møder med historiske personer relateret til slaget.

Reiach & Hall bearbejdede facadernes murværk, så det bidrager til at skabe billeder af stedets historie. Arkitekterne valgte to kulbrændte sten i en mørk og en lysere grå nuance, som placeret parvis i et flamsk forbandt skaber mønstre, der associerer til soldaternes brynjer. Andre steder er mønstret udnyttet til at skabe huller, som del af ventilationssystemet.

»Effekten er opnået ved at sammensætte to kulbrændte mursten i henholdsvis en næsten sort og i en lysere grå nuance i fire forskellige mønstre, som indgår i et “stacked Flemish bond.”
Neil Gillespie, architect,
Reiach & Hall Architects

Nuancen i den murede facade gradueres rundt om bygningen. Den mørkeste del vender mod syd, den lyseste mod nord. Taget, som på den nordligste længe er dobbeltsidigt, er belagt med sortglaserede tagsten.

om et brændende landskab. De mange lig, som blev brændt på slagmarken, gav os associationer til den ild, murstenene brændes ved. Andre billeder var mere konkret visuelle, idet vi udformede murværket i et mønster, som giver mindelser om soldaternes ringbrynjer. Effekten er opnået ved at sammensætte to kulbrændte mursten i henholdsvis en næsten sort og i en lysere grå nuance i fire forskellige mønstre, som indgår i et “stacked Flemish bond.”

Bygningens interiør, der står i skarp kontrast til det dystre ydre, er præget af lyse flader og brugen af fyrretræ. Centrets oplevelsesmæssige attraktion er den interaktive udstilling, skabt af designer Bright White, hvor de besøgende kan deltage i slag og kommunikere med historiske personer, der på forskellig måde var del af slaget.

Bannockburn Battlefield Visiting Centre Stirling, Scotland

Arkitekt: Reiach & Hall Architects, Edinburgh

Landskabsarkitekt: Ian White Associates

Ingeniør, konstruktion: SKM

Ingeniør, mekanik og elektronik: KJ Tait Engineer

Udstillingsdesign: Bright White

Sten: D99, D91

Tekst: Ida Præstegaard, cand.arch.

Fotos: Philip Vile

Nomineret til Mies Van der Rohe Award 2015

Den store, dobbelthøje reception er placeret mod gaden og facaden kunne derfor komponeres relativt frit.

VELLYKKET FORNYELSE I GADEN

EN TANDLÆGEKLINIK I HOCHHEIM HAR I KRAFT AF FACADEKOMPOSITION OG MATERIALER FÅET SIT EGET MODERNE UDTRYK, DER I ENKELTHED OG FARVER HARMONERER SMUKT MED DE OMGIVENDE HUSE.

Den nye bygning harmonerer i sit volumen med genbohuset og med sit varierede farvespil i grå- og hvidlige toner indpasser facaden sig fint i gadebilledet.

Tandlæge Martin Ullner ønskede at udvide sin klinik i byen Hochheim, hvor han i en årrække har haft sin praksis. I samråd med arkitekt Karl Gold overvejede han at inddrage og ombygge huset over for den eksisterende klinik i Burgeffstrasse. Resultatet blev dog at rive huset på genbogrunden ned og i stedet opføre en ny og større klinik, som stod færdig for få år siden.

Bygningerne omkring den nye klinik varierer meget i højde og taghældning, og målet var, at nybygningen skulle have et selvstændigt udtryk og samtidigt være i stand til at indlejre gadens mangfoldighed. Helt overordnet var det vigtigt, at den nye bygning afspejlede de kvalitetskrav, som bygherren stiller i sit professionelle arbejde. Af samme grund var der meget tidligt fokus på byggematerialer i samtalerne mellem arkitekt og bygherre.

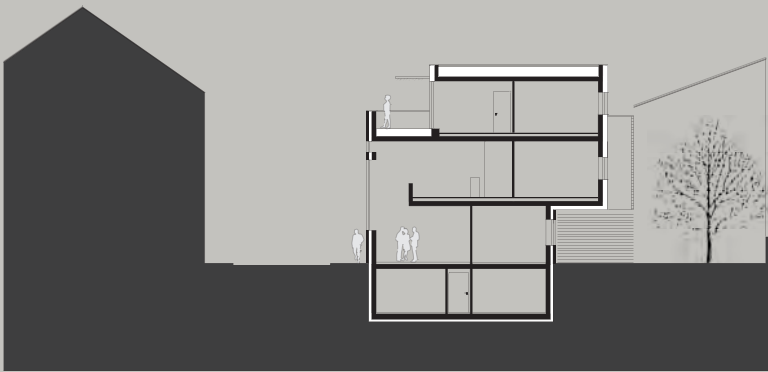
Lige siden arkitekt Karl Gold besøgte Kolumbamuseet i Köln, tegnet af Peter Zumthor, har han ønsket at bruge Kolumba i et projekt, som egnede sig til den karakteristiske sten. K92 viste sig at være det ideelle valg til tandlægehuset i Hochheim. Næsten alle huse i Burgeffstrasse er opført med pudsede facader i forskellige, lyse nuancer. Med sit varierede farvespil i grå- og hvidlige toner og sin uregelmæssige, håndlavede struktur, har den nye bygnings murede facade et markant udtryk, der på samme tid harmonerer med de øvrige farver i gaden.

De i alt 750 m², som lokalplanen tillod, er fordelt på reception, røntgenfaciliteter og et arbejdsrum til en tandtekniker i stueetagen. Tandkirurgi inkl. behandlings-, og operationsstuer, en patientstue på 1. sal og på 2. sal en børnetandlægepraksis. De to nederste etager i den nye bygning flugter med nabo-bygningerne, mens husets 2. sal er trukket tilbage fra gaden. Tilbagetrækningen af den øverste etage får sammen med det flade tag bygningen til at syne mindre, og den giver samtidig plads til en sydvendt terrasse, hvor de små patienter kan fordrive eventuel ventetid, når det er godt vejr.

Arkitekt Gold har effektivt udnyttet husets funktion til at skabe meget forskellige og udtryksfulde facader, der afspejler rummenes placering og udformning. Den dobbelthøje, store reception er placeret mod gaden og optager det meste af facaden, som derfor kunne udformes relativt frit. Åbningerne udgøres af receptionens store vindue og et syv meter langt, horisontalt vinduesbånd. Øvrige åbninger er den tilbagetrukne hovedindgang, portåbning og tre vinduer. De få elementer er smukt placeret og resulterer i en velkomponeret og klar facade. Detaljeringen er ligeledes enkel og raffineret. Alle vinduer på nær ét ved hoveddøren, der flugter muren, er trukket 30 cm tilbage og udført med rulleskifter som sålbænke. Vinduesrammerne er udført i gråmalet aluminium, der genfindes i en af stenens nuancer.

Stenen er brugt i hele gadefacaden, og den er trukket med ind og beklæder porten, der giver biler adgang til gården. Her er facaden udført i en kombination af mur og pudsede flader i henholdsvis grå og stærk grøn. Murbeklædningen er dermed det visuelt sammenkædende element mellem gade og gård. At murbeklædningen konsekvent er brugt i stueetagen skyldes også behovet for en robust oveflade, hvor facaden er udsat for mekanisk belastning. Alle arbejdsrum er placeret mod den stille gård og her bestemmer båndformede vinduesåbninger facadebilledet. Vinduesbåndene spænder ud i rummenes fulde bredde og sørger for fint dagslys – og et smukt kik til træerne i nabohaverne.

Tandlægepraksis, Hochheim, Tyskland
Bygherre: Dr. Martin Ullner
Arkitekt: Karl Gold Architekten
Ingeniør: Nickel + Kansy, Hochheim
Entreprenør: Krotzer & Eisele, Deggendorf
Sten: K92
Tekst: Ida Præstegaard, cand.arch.
Fotos: Paul Kozlowski

Tværsnit

Som Christian A. Petersen mindede Fiorella om, var Venedig aldrig blevet bygget, hvis ikke der havde eksisteret teglværker! Foto: Cameraphoto

Fiorella Gallery finder man på Campo Santa Stefano tæt på Accademiabroen i Venedig. Foto: Cameraphoto

Fiorella Mancini midt i galleriet – et univers som bør opleves! Foto: Cameraphoto

Teglværksejeren ikklædt jakken, dedikeret til Petersen Tegl. Foto: Thomas Mølvig

DEN VENETIANSKE FORBINDELSE

DE KULBRÆNDETE MURSTEN ER NU
REPRÆSENTERET I ITALIEN. OGSÅ PÅ EN
MERE STOFDIG MÅDE END SÆDVANLIGT.

Fiorella Gallery i Venedig er svært at overse. Det verdensberømte galleri nær Accademia Broen udgør sit helt eget univers og udstiller og sælger popkunst indenfor møbler og belysning og andre spektakulære effekter – inkl. modetøj af rockstar-kaliber. Under deres hyppige Venedig-besøg havde familien Petersen da også bidt mærke i det usædvanlige galleri.

Petersen Tegl er fornyligt begyndt at markedsføre sig i Italien. I den forbindelse besøgte den Venedigbaserede arkitekt og administrerende direktør i Polymnia, Plinio Danieli, teglværket i Broager. Med på turen var også Plinio Daniele's hustru og ingeniør Francesco Morelli, der rådgiver Petersen Tegl om det italienske marked.

Stor var glæden, da det viste sig, at Plinio Danielis hustru var den navnkundige Fiorella Mancini, ejer af Fiorella Gallery. Og begejstringen var gensidig. Fiorella var overrasket over de uendelig mange farver mursten, der produceres hos Petersen Tegl. Stenene inspirerede hende kreativt, og hun besluttede på stedet, at indtrykkene skulle omsættes til et nyt beklædningsstykke til teglværksejeren.

Efter aftale ankom Christian A. Petersen kort tid efter til Venedig, hvor Fiorella havde hans nye specialjakke i murstenslook parat – og designet indgår nu i galleriets kollektion.

Og det går også godt med murstenene. Midt i marts i år afgik det første parti, D36, mursten mod Italien – til en villa i Brescia.

Fiorella Gallery
Campo Santo Stefano 2806
30124 Venezia, Italien

PETERSEN

KONSULENTER–PETERSEN Tegl

DANMARK ØST
CHRISTIAN TEITUR HARRIS
T: +45 2463 9235
E: CTH@PETERSEN-TEGL.DK

DANMARK VEST OG FYN
TORBEN SCHMIDT
T: +45 2028 4355
E: TSC@PETERSEN-TEGL.DK

EXPORT MANAGER
STIG H. SØRENSEN
T: +45 4014 1236
E: SHS@PETERSEN-TEGL.DK

NORGE
MUR DIREKTE AS
SIMEN BØE
T: +47 2339 2010
E: POST@MURDIREKTE.NO

SVERIGE
TEGELMASTER AB
MARTIN PERSSON
T: +46 40 542 200
E: MAIL@TEGELMASTER.SE

TYSKLAND
NIEDERSACHSEN, BREMEN OG HAMBORG
ERIC SCHMIDT-BANDUR
T: +49 174 3800 667
E: ESB@PETERSEN-TEGL.DK

SLESVIG-HOLSTEN
ZIEGELTEAM
STEPHAN BAASCH
T: +49 170 2705 530
E: STEPHANBAASCH@GMX.DE

TYSKLAND ØST
HARTMUT REIMANN
T: +49 170 5565 792
E: HARTMUTREIMANN@HOTMAIL.DE

TYSKLAND SYD/NRW
SCHWEIZ TYSKTALENDE DEL
ØSTRIG
BACKSTEIN-KONTOR GMBH
T: +49 221 888785-0
F: +49 221 888785-10
E: INFO@BACKSTEIN-KONTOR.DE

BENELUX
PETERSEN BENELUX
HOLLAND, BELGIEN, LUXEMBOURG
BJÖRN LUCASSEN
T: +31 (0) 652362168
E: BLU@PETERSEN-TEGL.DK

HOLLAND
LINEKE LUCASSEN
T: +31 (0) 622529266
E: LLU@PETERSEN-TEGL.DK

TOM LUCASSEN
T: +31 (0) 646236445
E: TLU@PETERSEN-TEGL.DK

STORBRITANNIEN
STIG H. SØRENSEN
T: +45 4014 1236
E: SHS@PETERSEN-TEGL.DK

EUROPEAN BUILDING MATERIALS LIMITED
T: 0121 445 0036
E: ENQUIRIES@EBMSUPPLIES.COM

POLEN
CENTRUM KLINKIERU SCHÜTZ
T: +48 58 56 37 201
E: BIURO@CENTRUM-KLINKIERU.PL

ØVRIGE ØSTEUROPA
INGRID KATHRIN GROKE
T: +45 2047 9540
E: IKG@PETERSEN-TEGL.DK

TEKNIK OG OVERLIGGERE

STEEN SPANG HANSEN
T: +45 2142 7962
E: SSH@PETERSEN-TEGL.DK

UDGIVER

PETERSEN Tegl A/S
NYBØLNORVEJ 14
DK-6310 BROAGER
T: +45 7444 1236
E: INFO@PETERSEN-TEGL.DK
WWW.PETERSEN-TEGL.DK

ANSVARSHAVENDE REDAKTØR
ANNETTE PETERSEN, ARKITEKT MAA
E: ANNETTE@ZINCK.INFO

REDAKTØR
IDA PRÆSTEGAARD, CAND.ARCH.
E: IPR@PETERSEN-TEGL.DK

LAYOUT
ZANGENBERG DESIGN

TRYK
ZEUNER GRAFISK

REPRO
EHRHORN HUMMERSTON

OPLAG
97.000

